

Växthusodlare i Närpes, Kaskö, Kristinestad, Korsnäs och Korsholm

Hantering av växthusavfall

Västkustens miljöenhet har under 2019 fokuserat på växthusbranschen och deras miljöpåverkan. Speciellt avfallshanteringen har legat i fokus. För att tydliggöra för bestämmelserna kring avfallshanteringen ges instruktioner för lagstiftningen och bästa praxis kring avfallshanteringen.

Allmänna krav:

Miljöskyddslagen har bestämmelser om allmänna skyldigheter, principer och förbud. Bl.a. är alla verksamhetsutövare skyldiga att känna till sin verksamhets konsekvenser och risker för miljön samt känna till möjligheterna för att minska sin verksamhets negativa miljöpåverkan. Verksamhetsutövare är skyldiga att ordna sin verksamhet så att förorening av miljön kan förebyggas, eller om det inte är möjligt så ska föroreningar minimeras så långt som möjligt.

Avfallslagen ger allmänna skyldigheter och principer för avfallshanteringen. Prioriteringsordningen ska tillämpas så långt som möjligt; dvs i första hand ska mängden och skadligheten av avfallet som uppkommer i verksamheten minskas, men om avfall ändå uppkommer, ska det i första hand återanvändas och i andra hand materialåtervinnas. Om materialåtervinning inte är möjlig ska avfallet återvinnas på något annat vis, exempelvis som energi.

Avfall får inte överges eller behandlas på okontrollerat sätt och avfallet får inte orsaka hälsa eller miljön fara eller skada eller medföra nedskräpning, försvaga den allmänna säkerheten eller leda till någon annan jämförbar kränkning av allmänna eller enskilda intressen. Bästa möjliga teknik ska tillämpas vid avfallshanteringen och bästa miljöpraxis följas. Avfall får inte lämnas i miljön.

Typiska avfallsfraktioner från växthusanläggningar:

Organiskt växthusavfall (blad, stammar, frukter) återvinns idag genom rötning i biogasanläggningar eller genom kompostering. Avfallshanteringen förenklas, och blir därmed också billigare, om avfallet inte innehåller plastsnören och plastclips. Bionedbrytbara alternativ är att föredra eftersom de materialen bryts ner i komposteringsprocessen. Metallclips kan också användas eftersom metallen rostar sönder under komposteringen.

Odlingsunderlag av stenull är inte ett organiskt avfall och enligt lagstiftningen kan de inte spridas som sådana på odlingsåkrar. Stenullsmattorna behöver återvinnas innan de kan spridas ut på odlingsåkrar eller användas på annat motsvarande sätt. T.ex. kan rivs sönder och blandas i lämpliga mängder in i komposteringen. Stenullsmattor får inte lämnas i naturen. Plast ska avlägsnas innan återanvändning/återvinning. Återvinningstjänst finns för Grodan:s stenullsprodukter.

Odlingsunderlag av torv eller andra organiska material (t.ex. kokosfiber) är organiskt avfall och kan i mindre mängder myllas ner i odlingsåkrar eller blandas in i komposteringen.



**KORSHOLMS KOMMUN
MUSTASAAREN KUNTA**

Korsholms kommun/Mustasaaren kunta
Västkustens miljöenhet/
Länsirannikon ympäristöyksikkö
Centrumvägen 4/Keskustie 4
65610 Korsholm/Mustasaari
Tel./Puh. 06 327 7111

Västkustens miljöenhet/
Länsirannikon ympäristöyksikkö
Avdelningen i Kristinestad/
Kristiinankaupungin osasto
Skolgatan 11 A/Koulukatu 11 A
64100 Kristinestad/Kristiinankaupunki
Tel./Puh. 06 221 8411

Västkustens miljöenhet/
Länsirannikon ympäristöyksikkö
Avdelningen i Närpes/
Närpiön osasto
Kyrkvägen 2/Kirkkotie 2
64200 Närpes/Närpiö
Tel./Puh. 06 2249111

Aska från värmeanläggningar som använder torv eller rent trä som bränsle kan användas som gödsel- eller jordförbättringsmedel. Aska kan också användas som markbyggnadsmaterial enligt Maraförordningen.

Plast, metall och andra sedvanliga avfall ska sorteras och överlätas till en godkänd mottagare för avfallshanteringen. **Farligt avfall** ska märkas och förpackas så det kan hanteras säkert. Olika typer av farligt avfall får inte blandas. Farligt avfall bör förvaras på tätt underlag utan golvbrunn, på en torr plats skyddat för väder och vind och så att risk för läckage till omgivningen inte finns. Flytande farliga avfall bör helst förvaras invallat eller i skyddsbassäng som förhindrar läckage ifall förpackningarna börjar läcka.

Avfallshanteringen:

Avfall ska överlätas till en godkänd företagare i avfallshanteringsbranschen om man inte själv har möjlighet att kompostera och använda avfallet enligt anvisningarna i instruktionen och enligt nitratförordningens bestämmelser. Lagring och hantering av avfall ska ordnas så avfallet inte skräpar ned eller orsakar utsläpp till miljön.

Miljö tillstånd:

Avfallshandling som är yrkesmässig eller utförs i en anläggning förutsätter miljö tillstånd. Kommunala miljömyndigheten behandlar miljö tillståndsärenden för verksamheter där det behandlas under 20 000 ton avfall per år, för verksamheter där det behandlas 20 000 ton per år eller mera krävs miljö tillstånd av Regionförvaltningsverket.

Yrkesmässig avfallshandling är t.ex. sådant som görs för ekonomisk vinning, anläggningsmässig verksamhet är t.ex. sådan som är kontinuerlig eller regelbunden, i större omfattning och på skilt område och användning av maskiner. Det finns ingen undre gräns för miljö tillståndsplikten utan bedömningen görs alltid från fall till fall och med verksamhetens risk för miljö påverkan i beaktande.

För behandling av enbart eget kompostmaterial och spridning på enbart egna åkrar förutsätts i allmänhet inte miljö tillstånd.

Aska

Enligt miljöskydds föreskrifterna inom Västkustens miljöenhets område får inte aska som härstammar från torv användas som gödselmedel utan att säkerställa dess ofarlighet genom analys. Torvaska kan innehålla höga halter av arsenik. Det rekommenderas att all aska analyseras minst vart fjärde år om man under den tiden inte har några ändringar i bränslekvaliteteten. Gränsvärdena för halten av skadliga ämnen finns nedan i bild 1.

Tilläggsuppgifter om användningen av aska som gödselmedel fås av Livsmedelsverket och information hittas på <https://www.ruokavirasto.fi/sv/foretag/foder--och-godselbranscherna/godselfabrikat-och-verksamhet-inom-godselbranschen/godselmedel-och-godselfabrikat/atervunnet-naringsamne/anvandning-av-aska-som-godselmedel/>. Om det produceras mera än 50 ton aska per år och askan används som gödselmedel ska anmälan göras till Livsmedelsverket.



**KORSHOLMS KOMMUN
MUSTASAAREN KUNTA**

Korsholms kommun/Mustasaaren kunta
Västkustens miljöenhet/
Länsirannikon ympäristöyksikkö
Centrumvägen 4/Keskustie 4
65610 Korsholm/Mustasaari
Tel./Puh. 06 327 7111

Västkustens miljöenhet/
Länsirannikon ympäristöyksikkö
Avdelingen i Kristinestad/
Kristiinankaupungin osasto
Skolgatan 11 A/Koulukatu 11 A
64100 Kristinestad/Kristiinankaupunki
Tel./Puh. 06 221 8411

Västkustens miljöenhet/
Länsirannikon ympäristöyksikkö
Avdelingen i Närpes/
Närpiön osasto
Kyrkvägen 2/Kirkkotie 2
64200 Närpes/Närpiö
Tel./Puh. 06 224 9111

Skadliga ämnen

Den högsta tillåtna halten av skadliga ämnen i gödselmedel och andra gödselmedel som säljs och används i Finland, mg/kg ts.

- Arsenik (As) 25
- Kvicksilver (Hg) 1,0
- Kadmium (Cd) 1,5¹⁾
- Krom (Cr) 300
- Koppar (Cu) 600²⁾
- Bly (Pb) 100
- Nickel (Ni) 100
- Zink (Zn) 1500²⁾

Högsta tillåtna halt mg/kg torrsbstans i gödselmedel av aska som används inom skogsbruket och i råvarorna till dem, mg/kg ts.

- Arsenik (As) 40
- Kvicksilver (Hg) 1,0
- Kadmium (Cd) 25
- Krom (Cr) 300
- Koppar (Cu) 700
- Bly (Pb) 150
- Nickel (Ni) 150
- Zink (Zn) 4500³⁾

De ovan nämnda högsta halterna gäller inte EG-gödselmedel. ¹⁾I gödselmedel av aska som används inom jordbruket och trädgårdsodlingen är den högsta tillåtna kadmiumhalten 2,5 mg/kg torrsbstans. ²⁾En överskridning av den högsta halten av koppar och zink kan tillåtas, om det på basis av en markkartering har konstaterats råda brist på dem. ³⁾Inom skogsbruket kan en överskridning av nivån på zink tillåtas om bristen har konstaterats genom markkartering, blad- eller barranalys. Då får askan innehålla maximalt 6000 mg zink/kg torrsbstans.

Bild 1. Bilden är urklipp från Livsmedelsverkets nätsida och visar högsta tillåtna halterna av skadliga ämnen i gödselmedel.

Aska från förbränning av stenkolk, torv och träbaserat material kan användas i trafikleds- och plankonstruktioner, vägar av krossaska, geokonstruktioner i industri- och lagerbyggnader och som stabilisator i ovan avsedda markbyggnadsobjekt. Projektet måste ha bygglov eller åtgärdstillstånd från byggnadstillsynen, askan och byggnadsstrukturen måste uppfylla vissa kriterier och kvalitetskrav och anmälan om avfallsanvändningen behöver göras till Närings-, trafik och miljöcentralen.

Användning av okomposterat växtavfall på åkrar:

Miljöskyddsföreskrifterna tillåter att mindre mängder organiskt avfall från jord- och skogsbruk myllas ner som det är, dvs. utan kompostering, i odlingsåkrar. ”Mindre mängder” är högst den mängd som fås helt nermyllad i jorden och så att växtresterna inte kan orsaka lukt- och miljöolägenheter. Läger man ut mindre mängder av okomposterat växtavfall ska det inte spridas på samma åker gång på gång. Risken för växtsjukdomar och åkerns kapacitet för att bryta ner växtavfallet ska beaktas. Plastmaterial ska alltid avlägsnas innan spridningen.



KORSHOLMS KOMMUN
MUSTASAAREN KUNTA

Korsholms kommun/Mustasaaren kunta
Västkustens miljöenhet/
Länsirannikon ympäristöyksikkö
Centrumvägen 4/Keskustie 4
65610 Korsholm/Mustasaari
Tel./Puh. 06 327 7111

Västkustens miljöenhet/
Länsirannikon ympäristöyksikkö
Avdelingen i Kristinestad/
Kristiinankaupungin osasto
Skolgatan 11 A/Koulukatu 11 A
64100 Kristinestad/Kristiinankaupunki
Tel./Puh. 06 221 8411

Västkustens miljöenhet/
Länsirannikon ympäristöyksikkö
Avdelingen i Närpes/
Närpiön osasto
Kyrkvägen 2/Kirkkotie 2
64200 Närpes/Närpiö
Tel./Puh. 06 224 9111

Kompostering:

Nitratförordningen ställer krav på komposteringen och hanteringen av organiska gödselmedel. Den berör dock inte maskinell kompostering i trumkompost eller motsvarande anordningar.

Plastmaterial, såsom snören och clips, måste fås bort ur kompostmaterialet. Om det finns plast med i färdig kompostmull kan den inte användas som gödselmaterial och spridas på åker.

Med kompostering menas behandling av organiskt material i syrerik miljö till en kompost av jämn kvalitet. Med syrerik miljö menas att komposten behöver syresättas nu och då för att fungera och det görs genom att vända komposthögen. Någon form av strukturmateriale behöver vanligtvis också tillsättas till kompostmaterialet, t.ex. flis. För att komposteringen ska fungera och ta död på ogräsfrön och bakterier krävs en tillräckligt hög temperatur i komposten. Temperaturen inne i komposten bör uppgå till minst 55°C under minst två veckors tid och för en kontrollerad komposteringsprocess krävs uppföljning av temperaturerna. Fuktighetsgraden i komposten bör ligga mellan 35–60 viktprocent och den varierar beroende på material och partikelstorlek.

En komposterings- och lagringsplats får inte placeras på grundvattenområde, på område som översvämmas, på mindre avstånd än 50 meter från vattendrag, en hushållsvattenbrunn eller en källa, eller på mindre än 25 meters avstånd från utfallsdike eller rännil. Kompostering ska utföras på underlag med tät botten eller i annan vattentät konstruktion. Tät botten motsvaras åtminstone av en hel asfaltyta med lämpliga grundkonstruktioner och möjlighet att samla upp avrinningsvatten. Komposteringsområdet ska vara sådant att inget avrinningsvatten kommer ut i miljön vid hantering och lastning. Lastningsområden ska ha hård botten som håller för maskinernas vikt och rörelser och som kan städas från kompostmaterial.

Komposterings- och lagringsplatser som byggs idag ska vara täckta så det inte kommer in regnvatten till lagringsplatsen (tak eller stor tät presenning). En äldre gödsel- eller komposteringsplatta som är byggd utan tak kan användas som sådan. Kravet på täckning kom för byggnadsprojekt efter 1.4.2015.

För verksamheter som kräver miljötillstånd kan också andra krav ställas på komposteringen.

Material som är komposterat och har en torrsubstans på minst 30 procent kan under efterkompostering förvaras utan täckning. Efterkomposteringen kan göras i stack enligt anvisningarna nedan (dock utan täckningskravet). För material som efterkomposteras kan man svagt urskilja rester av grövre kompostmaterial.

Vid kompostering fås som slutprodukt en kompostmull som kan användas som gödselmaterial och jordförbättringsmaterial t.ex. i åkrar. Växtdelar kan inte längre urskiljas i mullen. En fullständig komposteringsprocess kan ta ungefär 1-2 år i anspråk.

Yt- och lakvatten från kompostering får aldrig släppas ut orenat i miljön. Om lakvatten samlas upp i brunn kan det spridas på åker som gödselmaterial. Om det släpps ut i miljön behöver det ledas genom reningsanläggning innan det släpps ut.



Lagring i stack:

Organiska gödsel­fabrikat med en torrsubstans på minst 30 procent får lagras i stack. Stacken ska placeras på ett bärande åkerområde och på en sluttande åker nära den övre kanten. En stack får inte placeras på mindre än 100 meters avstånd från ett vattendrag, ett utfallsdike eller en brunn för hushållsvatten och inte på mindre än fem meters avstånd från ett dike. Ett lager på minst 20 centimeter av ett material som binder vätska ska bredas ut som botten för stacken och stacken ska täckas med en tät presenning.

Dessutom ska snön avlägsnas från platsen för stacken och underlaget ska formas så att vätska inte rinner ut i miljön. I en och samma stack ska det placeras minst den mängd organiskt gödsel­fabrikat som ska spridas ut på en hektar eller högst den mängd som ska spridas ut på hela skiftet och på angränsande skiften. Organiskt gödsel­fabrikat som lagras i stack ska spridas ut inom högst ett år från det att stacken anlagts. På den plats där en stack har varit belägen får det placeras en ny stack efter två mellanår.

Om man tillämpar miljöskydds­föreskrifternas undantag för mindre mängder organiskt avfall från jord- och skogsbruk som myllas ner som det är i odlingsåkrar, kan materialet lagras i stack om torrsubstansen är minst 30 procent. Det okomposterade materialet ska däremot täckas med tät presenning.

För lagring i stack ska anmälan göras till Västkustens miljöenhet. Anmälan görs för varje stack som anläggs och senast 14 dagar innan lagringen påbörjas. Blanketter för anmälan hittas via miljöenhetens webbplats som finns på www.korsholm.fi/.

Spridning av gödsel­fabrikat:

Spridningen regleras också av niträtförordningen. Komposterat växtavfall kan användas som gödsel­fabrikat och spridas på åkrar. Näringshalterna i växtkomposten behöver analyseras för att bestämma spridnings­mängderna. En gödsel­analys behöver göras vart femte år för att bestämma halterna av lösligt kväve, totalkväve och totalfosfor.

Ett övergripande krav är att den mängd totalkväve som sprids årligen får vara högst 170 kg/ha, sedan finns det också bestämmelser om maximala halter lösligt kväve för olika växtslag och jordarter. Om åkern ingår i miljöersättnings­ansökan gäller också skilda regler för gödslingen.

Spridning av gödsel­medel på åkrar ska göras så att det inte sker någon avrinning i vatten och så att det inte finns någon risk för alvförtätning. Vid gödsling ska genomsnittlig skördenivå, odlingszon, växtföljd, växelbruk och jordart beaktas.

Spridning av organiska gödsel­fabrikat på åkrar är förbjuden från 1.11 till 30.3. I situationer där spridningen inte lyckats innan den 31.10 pga. riklig nederbörd och låg avdunstning, kan undantag ges för spridning fram till sista november. En anmälan om spridning av gödsel vid exceptionella vädersituationer behöver göras till miljömyndigheten senast 31.10.

Gödsel­medel får inte spridas på snötäckt, frusen eller vattenmättad mark.

Torr­gödsel och organiska gödsel­fabrikat med en torrsubstans på minst 30 procent kan under tiden april-oktober förvaras på åkern i högst fyra veckor i väntan på spridningen. Om man lagrar på åkern för längre tid behöver kraven för att lagra gödsel­fabrikatet i stack uppfyllas, bl.a. stacken ska anmälas till miljömyndigheten, ha vätskebindande lager i botten och täckas över med tät presenning.



KORSHOLMS KOMMUN
MUSTASAAREN KUNTA

Korsholms kommun/Mustasaaren kunta
Västkustens miljöenhet/
Länsirannikon ympäristöyksikkö
Centrumvägen 4/Keskustie 4
65610 Korsholm/Mustasaari
Tel./Puh. 06 327 7111

Västkustens miljöenhet/
Länsirannikon ympäristöyksikkö
Avdelingen i Kristinestad/
Kristiinankaupungin osasto
Skolgatan 11 A/Koulukatu 11 A
64100 Kristinestad/Kristiinankaupunki
Tel./Puh. 06 221 8411

Västkustens miljöenhet/
Länsirannikon ympäristöyksikkö
Avdelingen i Närpes/
Närpiön osasto
Kyrkvägen 2/Kirkkotie 2
64200 Närpes/Närpiö
Tel./Puh. 06 2249111

Organiska gödsel­fabrikat som spridits ut på åkern ska bearbetas in i jorden inom ett dygn från spridningen, med undantag för spridning över växtbeståndet med slangspridare eller genom breddsåning.

På åkerskiften där växttäck­et hålls över vintern får organiska gödsel­fabrikat spridas från och med 15 september endast genom placering, förutom när det gäller spridning av stall­gödsel före höstsådd.

Man får inte sprida gödsel­fabrikat närmare än 5 meter från vattendrag. På den följande fem meters zonen från vattendraget är ytspridning av organiska gödsel­fabrikat förbjudet, om inte åkern bearbetas inom ett dygn från spridningen.

På sådana delar av åkerskiften där lutningen är minst 15 procent är spridning av flytande organiska gödsel­fabrikat på annat sätt än genom placering alltid förbjudet. Andra typer av organiska gödsel­fabrikat som sprids ut på sluttande delar av åkerskiften ska bearbetas in i jorden inom åtta timmar från spridningen.

Kringbrunnar som används för hushållsvatten och kringkällor ska det, beroende på höjdförhållandena i terrängen, brunnens konstruktion och jordarten, lämnas en skydds­zon på minst 30–100 meter som inte gödslas med organiska gödsel­fabrikat.

Lagstiftningar:

- Avfallslagen nr 646/2011
- Statsrådets förordning om avfall nr 179/2012
- Miljöskyddslagen nr 527/2014
- Statsrådets förordning om miljöskydd nr 713/2014
- Statsrådets förordning om begränsning av vissa utsläpp från jordbruk och trädgårdsodling nr 1250/2014; nitratförordningen
- Statsrådets förordning om återvinning av vissa avfall i markbyggnad nr 843/2017; mara­förordningen
- Lag om gödsel­fabrikat nr 539/2006
- Jord- och skogsbruksministeriets förordning om gödsel­fabrikat nr 24/11

Dessutom har beaktats:

- Västkustens miljöenhetens miljöskyddsföreskrifter, godkända i Kaskö, Korsholm, Kristinestad och Närpes.

